

Nas glas

GLASILO KOMBINATA DELAMARIS

INTERNA IZDAJA

LETNIK VIII.

IZOLA — AVGUSTA 1966

11434

ŠTEV. 6

V prvem polletju ugoden rezultat

Plan za letošnje leto predvideva za 11 milijard din realizacije in pri tem 390 milijonov din dobička. Rezultat prvega polletja pa kaže 5,1 milijarde realizacije in 330 milijonov dobička. Delež dobička v realizaciji je znašal lanske leto 5,08 %, v prvem polletju letos pa 6,10 %, kar je mnogo ugodnejše, kot smo pričakovali v začetku leta.

Sam rezultat poslovanja moramo seveda nekoliko drugače ocenjevati, kot smo ga bili navajeni ocenjevati v časih pred reformo. Doslej smo ob večjem ali manjšem dobičku vedno mislili na investicije. Sedaj pa nas stabilizacijski ukrepi, predvideni z reformo, silijo v vlaganja v obratna sredstva. Medtem ko smo v zadnjem letu močno povečali obseg materiala, polizdelkov in izdelkov, nam je banka občutno zmanjšala kredite. To pomeni, da bomo morali, ako želimo solidno in likvidno poslovati, zmanjšati zaloge na najnižjo možno mero in istočasno precejšen del dobička vlagati v poslovni sklad.

O zmanjšanju zalog sta precej razpravljala upravni odbor in delavski svet. Tu seveda ni šlo za nezmotne zaloge (čeprav je tudi teh nekaj) pač pa za zaloge, ki so glede na obseg naše proizvodnje in kreditne situacije prevelike. Čim bolj nam uspe proizvajati s čim manjšimi zalogami, tem manj bomo morali odvajati dobička v poslovni sklad in solidneje bomo poslovali z našimi dobavitelji. Tudi pri izterjavi kupcev bomo morali biti zahtevnejši, saj so se tudi te terjatve precej povečale.

Poročilo vodje gospodarsko-računskega sektorja kot tudi razprava na samoupravnih organih sta se najbolj zadrževala pri strukturi dobička. Dejstvo je, da nam 33 % realizacije ne prinaša zasluga.

Vzrok za to je predvsem v tem, da nekatere artikle prodajamo v izvoz z izgubo. Razmerje med zaščitnimi carinami držav uvoznic (ca. 30 %) in našimi izvoznimi premijami (6—12 %) pov-

zroča, da so naše izvozne cene mnogo nižje od domačih cen tako v državah uvoznicah kot pri nas. Izvozne cene, ki smo jih po reformi povišali, se v glavnem še vedno drže na isti višini, razen pri slanih zrezkih, pri katerih smo morali ceno na zahtevo »Jugoribe« izdatno popustiti. Glede na tako situacijo je razmerje, ki smo ga dosegli v prvem polletju pri prodaji ribjih konzerv in antipaste, 72:28 v korist izvoza, finančno zelo ugodno, ker smo v prejšnjih časih prodali doma manjši odstotek teh izdelkov.

Izguba se je pokazala tudi pri marmeladi. Vzrok je nizka prodajna cena, predvsem pa nedavne spremembe prevoznih tarif. Glede na povečanje stroškov transporta in oddaljenost surovinske baze bomo proizvodnjo marmelade do nadaljnjega opustili.

Vsi ostali izdelki, kot so juhe, kava, proizvodi v prahu, ribja

moka, prodaja sveže ribe itd., so rentabilni. Viden napredek je dosegla prodaja kave in izdelkov v prahu (tudi usluge), Novo postrojenje, o katerem je bilo v preteklih letih izrečeno precej pikrih pripomb, postaja iz leta v leto rentabilnejše, sicer pa tudi njegove kapacitete iz leta v leto bolj izkoriščamo. Zelja nas vseh, da bi povečali prodajo bolj rentabilnih izdelkov in zmanjšali prodajo manj rentabilnih, uresničujemo. Ne moremo in ne smemo pa biti pri takšnih preorientacijah nestrpni. Pri proizvodnji ribjih konzerv pričakujemo, da se bo znižala cena tune, da se bo razlika med uvoznimi carinami in izvoznimi premijami zmanjšala, da bomo povečali prodajo ribjih konzerv na domačem trgu, kjer so cene ugodnejše, in nazadnje, da bomo produktivnost povečali z uvedbo nove mehanizacije itd.

Ribolov kljub zelo ugodnemu ulovu v prvem polletju ne izkazuje (Nadaljevanje na 2. strani)

V polnilnici kave

Pregled ulova v sedmih mesecih

V sedmih mesecih letošnjega leta so naši ribiči naložili 882.330 kilogramov raznih vrst rib v skupni vrednosti 2.149.162,45 novih dinarjev, računano po ceni, kot jo ribolov obračunava komerciali. Čeprav je te rezultate ustvarilo vseh 24 ladij, je uspeh posameznih ladij različen in je na prvem mestu posadka »Primorka«. V teh sedmih mesecih je

posadka »Primorka« naložila 57.359 kg raznih rib v skupni vrednosti 168.135,40 Ndin. Na drugem mestu je posadka »Zlatoperka«, ki je v tem času naložila 51.190 kg rib, tretja pa je »Vesna« s 50.040 kg raznih rib. Od skupne količine naloženih rib je največ inčunov, in sicer 497.469 kilogramov. Razlika med posameznimi ladjami nastaja največ

zaradi popraviljanja ladij v času ulova (v mraku) in ker je bila »Primorka« v vseh dosedanjih mrakih vedno nared, je bilo nje delo najuspešnejše.

Pregled ulova po posameznih ladjah nam da naslednjo sliko:

Ime ladje	Ulov v kg	Vrednost v Ndin
Biser	44.368	109.593,30
Deklica	34.044	89.962,70
Golobica	46.973	116.467,80
Iglica	24.502	59.164,90
Jež	27.303	81.596,60
Klen	44.596	87.946,00
Knežak	15.537	28.988,20
Krap	46.379	101.592,90
Lastovka	28.487	81.047,70
Ovčica	32.440	92.781,55
Pisanica	41.347	70.069,90
Primorka	57.359	168.135,40
Prstak	34.854	65.911,50
Riba — 1	29.164	83.515,90
Sirena	28.204	79.859,20
Som	24.339	56.498,40
Sulec	41.050	95.029,50
Ščuka	41.431	75.228,40
Školjka	38.871	68.155,80
Trska	37.802	125.722,50
Val	27.806	88.019,90
Vesna	50.040	214.561,40
Zarja	47.756	121.863,30
Zlatoperka	51.190	104.368,70

Iz dosedanje prakse je znano, da je ribolov najbolj bogat v jesenskih mesecih, zato lahko pričakujemo, da bodo ladje, ki so imele doslej manj sreče in prilike, svoj zaostanek do konca leta nadoknadile.

Večerja na ladji

Zakaj je prišlo do prekinitve ulova inčunov

Na seji upravnega odbora, ki je bila 20. julija 1966, je bil sprejet sklep, da se začasno prekine lov na inčune v mraku, ki je trajal do 26. 7. 1966.

Do tega zaključka je upravni odbor prišel, ko je obravnaval poročilo tehničnega sektorja o možni predelavi in zalogah inčunov. Ugotovljeno je bilo, da zmogljivost predelave svežih inčunov v doze 1/4 pravokotne 125 gr neto znaša 11 do 12 ton na dan. Letos je bilo do vključno 17. 7. 1966 na oddelku predelave rib izdelanih 12.244 zabojev inčunov v olju, 4275 sardin v olju in 909 papalin v olju. Na zalogah v hladilnici obrata Riba je bilo še 900 zabojev svežih inčunov in 5.000 zabojev svežih sardel. Zaloge soljene ribe v skladišču slane ribe na dan 17. 7. 1966 je bila ca. 10.000 sodov.

Letna zmogljivost predelave slane ribe v obratu Kozina znaša ca. 3.150 sodov. Za razliko 6.766 sodov, ki bi jo moral predelati obrat Iris, pa bi potrebovali 94 dni oziroma štiri mesece nepretrganega dela. Kapaciteta ribjih

odpadkov oziroma svežih rib znaša 9 ton na 24 ur. Za soljenje sveže ribe pa primanjkuje tudi skladiščni prostor.

Poleg vseh teh ugotovitev je bilo do 18. 7. 1966 ulovljeno 470.313 kg inčunov, v vsem letu 1965 pa 338.793 kg, torej letos do 18. 7. kar 14 % več.

Skupni ulov plave ribe do 18. 7. 1966 je znašal 876.533 kg. Ta podatek nam nakazuje, da je bilo nad polovico vsega ulova inčunov.

Vsi ti podatki so narekovali UO, da je začasno prekinil ulov na inčune in naročil ribolovnemu obratu, da lahko gre flota lovit sardele, ki jih lahko skladiščimo. Obenem pa je treba pripomniti, da se produktivnost dela z inčuni zelo zmanjša, saj je potrebno za eno dozo inčunov trikrat več časa kot za eno dozo sardel.

UO je priporočil strokovnim službam podjetja, naj proučijo, kako v bodoče ravnati z inčuni, ker se isti problem pojavlja skoraj vsako leto in ustvarja nejasnost med člani kolektiva DE ri-

bolova in tudi v celotnem kolektivu ter obenem predstavlja družbeno škodo. Davorin Reščič

V PRVEM POLLETJU UGODEN REZULTAT

(Nadaljevanje s 1. strani)

zuje dobička. Dejstvo je namreč, da je teža vseh stroškov pri popravilih ladij v prvem polletju, pretežni del ulova pa bo v drugem polletju.

Glede na zelo ugoden lov v prvem polletju in po zagotovilih ribičev lahko z gotovostjo računamo, da bo tudi naša flota konec leta zaključila s pozitivno bilanco.

Na seji delavskega sveta je nekdo ob zaključku razprave dejal: »Obstajata dve možnosti: ali bomo mi reforma ali bo reforma nas. Da ne bo reforma udarila po nas, moramo čimprej izboljšati dinamiko in obseg nabave ter izterjevanje dolžnikov tako, da zaloge in terjatve vskladimo z obsegom razpoložljivih kreditov in s tem vzpostavimo plačilno sposobnost podjetja.«

T. P.

Ribiški sejem v Anconi

Od 25. junija do 10. julija 1966 je bil v Anconi, italijanskem mestu onkraj Jadrana, 26. mednarodni specializirani ribiški sejem. Na njem je sodelovalo 11 držav: Francija, Nemčija, Japonska, Velika Britanija, Norveška, Holandska, Švica, ZDA, Sovjetska zveza in Jugoslavija. Razstavljenih je bilo nad 700 artiklov in proizvodov, namenjenih za ribiške flote in športni ribolov. Predvsem so bili prikazani najmodernejši ladijski motorji, mreže iz plastične mase, moderni elektronski instrumenti za lov na odprtih morjih, odlični motorni čolni itd.

Na celotnem sejmu je bilo opaziti, da proizvodi iz plastičnih mas prodirajo tudi v ribištvo. Prikazani so bili plastični zabojčki za transport rib, ki že zamenjujejo aluminijaste.

Jugoslavija sodeluje in razstavlja na tem sejmu od leta 1962. V začetku je razstavljal na sto kvadratnih metrih, letos pa že obsega naš paviljon petsto kvadratnih metrov. Razstavljal je nad 40 jugoslovanskih podjetij, ki v glavnem prikazujejo razno tehnično, predvsem pa ribiško opremo. V manjšem obsegu so bili prikazani izdelki živilske in še posebej ribje predelovalne industrije. Podjetje »Brodograditelj« iz Korčule pa je prikazalo dva motorna čolna, ki sta bila deležna vse pozornosti obiskovalcev.

Ta veliki ribiški sejem si je letos ogledalo tudi 29 članov naše delovne skupnosti, predvsem pa kapetani in ribiči delovne enote ribolov. Na predlog delovne enote ribolov je upravni odbor namenil sredstva za strokovno ekskurzijo.

Potovali smo z avtobusom dne 29. junija 1966 preko Trsta, Benetk, Ravenne in Riminija. Ekskurzija je trajala tri dni. Kljub naporni vožnji, saj je trajala od štirih zjutraj do 20. ure zvečer, so naši ribiči namenili skoraj ves naslednji dan ogledu sejma. Z zanimanjem so si ogledali posamezne paviljone razvitih držav, ki so prikazale boljšo ribiško opremljenost. Zanimvijo je bilo, da nas je že ob vходу na sejem sprejel in pozdravil generalni sekretar sejma dr. Manlio PARISI, ki nas je vodil skozi vse paviljone in z velikim zanimanjem tolmačil razstavljene proizvode in odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih postavljali naši kapetani in ribiči. Reči moram, da nas je topli sprejem generalnega sekretarja sejma zelo presenetil. Dejal je: »Danes ste moji gostje.« Povabil nas je na večerjo in sprejem, ki ga je priredil v čast jugoslovanskih ribičev.

Poudariti moram, da je bil nad vse presenečen, da se pogovarja prav z ljudmi, ki delajo z ribištvo in ulovom rib ter so za ribiški napredek najbolj zainteresirani. Imenoval nas je s »fratelli jugoslavi«. Tako smo dobili tudi tu v srednji Italiji občutek velikega medsebojnega spoštovanja dveh sosednjih narodov in ugotovili, da nas Italijani cenijo kot delaven narod, ki se skupaj z gospodarsko močno razvitimi deželami ne glede na politično pripadnost bori za napredek in boljšo prihodnost.

Največ časa pri ogledu sejma smo posvetili jugoslovanskemu paviljonu. Sicer smo bili na prvi pogled malo razočarani, ker v paviljonu ni bilo razstavljalcev iz Slovenije in Istre. Vendar to ni vplivalo na razpoloženje, saj je bil med nami direktor jugoslovanskega paviljona inž. Milivoj GASPARIČ iz Splita, ki je dejal: »Mi smo na ta sejem začeli prihajati 1962. leta v organizaciji republiške zbornice Hrvatske. Tedaj smo imeli 100 m² prostora in smo razstavljali samo mreže in nekatere ribiške proizvode. V letu 1964 pa se je gospodarska zbornica iz Splita povezala s proizvajalci iz Dalmacije in iz Reke ter tako danes skupaj razstavljam na več kot 500 m² različne proizvode in celo motorne čolne. Mislim pa,« je dejal inž. Gasparič, »da obstaja možnost mnogo večje izbire artiklov, ki so neposredno povezani s pomorstvom, ribištvo, predelovalno ribiško industrijo, športnim ribolovom in s športom na morju. Zato naj bi si naša jugoslovanska podjetja prizadevala, da pridejo na ta ancon-

ski specializirani sejem ribištva in pomorstva.«

Iz tega izhaja, da so danes vezi med sosedi onstran morja trenutno najmočnejše povezane samo med dalmatinskimi podjetji. Na sejmu pa je bilo v razgovorih čutiti potrebo, da bi se morale te pozitivne vezi premakniti tudi proti severu na območje Istre in slovenske obale.

Pred odhodom iz Ancone smo se srečali in se prijateljsko pogovarjali tudi z direktorjem ribiške zadruga v Anconi Giuseppom Ciugolanijem, ki je dejal: »Udeležba Jugoslavije v zadnjih letih na anconskem sejmu daje nov poudarek prijateljstvu med dvema zemljama, ki ju veže isto morje. To prijateljstvo se mora še bolj poglobiti posebno med našimi ribiči, ki se tako rekoč vsak dan srečujejo z istimi cilji in težavami na našem skupnem morju. Ta vaš veliki obisk pri nas je med prvimi in upam, da boste s tega sejma odnesli dobre vtise o napredku te panoge gospodarstva. Ribiči iz vseh dežel bi morali obiskovati ta naš sejem, kakor ste prišli vi. Tu se spozna napredek in vidijo problemi, s katerimi se borijo ribiči drugih dežel na morju, kakšne sisteme ulova uporabljajo, kakšne mreže imajo, kakšna je oprema drugih ter končno, kako s tehnično izboljšavo doseže večjo produktivnost na tem področju.«

Vodja delovne enote ribolov tov. Walter si je z direktorjem ribiške zadruga ogledal v Anconi tudi odkupno postajo rib in ribarnico, ki obsega več sto m² površine. Iz velike izbire bele ribe v ribarnici je zaključiti, da

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pred jugoslovanskim paviljonom v Anconi

Urejanje kanalizacije

Zaradi odplak iz obrata IRIS naravnost v morje je bilo morje v tem zalivu večkrat umazano, kar ni več privlačilo kopalcev. Ta nevarnost se je stopnjevala predvsem v poletnih mesecih, ko je količina odplak večja, več pa je tudi kopalcev, ki so preklinjali

RIBISKI SEJEM V ANCONI

(Nadaljevanje s 3. strani)

anconski ribiči lovijo predvsem belo ribo. Ta ima visoko ceno in jim prinaša kljub skromnemu ulovu velik dohodek.

Anconski sejem postaja iz leta v leto vse bolj manifestacija sodelovanja obeh dežel, Jugoslavije in Italije, dežel, ki ju veže eno morje in eno sonce ter podobne prirodne lepote obeh obal. Prav ob tem sejmu se odpirajo vse večje možnosti gospodarskega sodelovanja obeh sosednjih dežel vzdolž Jadrana, od skupnega programiranja, turističnega razvoja jadranskih obal pa do skupnega izkoriščanja velikih naravnih bogastev našega morja. Danes vzdržujejo zvezo med obema obalama trije trajekti med Splitom in Pescaro, avgusta pa bo vzpostavljena letalska zveza med Splitom, Pescaro in Rimom. To bo nedvomno velikega pomena za nadaljnji razvoj turizma ob Jadranu. Sejem v Anconi pa je prav zaradi vsega tega izredna priložnost za navezovanje poslovnih stikov med gospodarstvi obeh sosednjih področij. Običajni trgovski posli med podjetji s te in one strani Jadrana vse bolj preraščajo v trdnjše oblike proizvodnega in industrijsko-tehničnega sodelovanja. Zato bi bilo verjetno zelo zaželeno, da bi se v prihodnje predstavilo na tem sejmu tudi naše podjetje z dosežki ribjih proizvodov in Tomo Koper z motorji »Lamo« ter še druga primorska podjetja, ki se tako ali drugače ukvarjajo z morjem.

Poudariti moram, da sta bila anconski sejem in celotno potovanje za ribiče našega podjetja zelo pomemben dogodek, saj mnogi ribiči razen po morju ne potujejo ali pa potujejo le po ožji domovini. Zato so bili vsi udeleženci strokovne ekskurzije nadvse hvaležni delovni skupnosti in samoupravnim organom podjetja, ki so omogočili ekskurzijo zainteresiranim delavcem, ki se neposredno ukvarjajo z ribištvo.

Iz Ancone smo se z radostjo in pesmijo vračali proti domu in si med potjo ogledali znano republiko San Marino. Od tu smo nadaljevali pot skozi Bologno, Ferraro, Padovo, Mestre in se v poznih urah 1. julija vrnili v Izolo.

R. D.

mastne madeže na koži. Z ureditvijo avtokampa na kraju bivše klavnice pa je stopila ta nevarnost še bolj v ospredje. O tem, da je treba naše odplake med seboj povezati in jih spuščati v morje preko čistilnih naprav, je bilo govora že večkrat, vendar smo se vselej ustavili pri sredstvih, ker so bila le-ta drugje še bolj potrebna. Letos pa smo se v korist turizma, morali odločiti tudi za to investicijo.

Za izboljšavo sanitarnih razmer pri obratu IRIS je podjetje namenilo po planu vzdrževanja sredstva za betoniranje cestišča pred oddelkom za predelavo ribje moke. Pred tem oddelkom je namreč betonska ploščad za manipulacijo z ribjimi odpadki, ki v poletni vročini povzročajo neprijeten duh, zato to ploščad tudi redno izpiramo. Pri izpiranju pa del vode odteče na makadamsko cestišče, kjer pri izparevanju tudi ne povzroča prijetnega vonja. Z betoniranjem tega cestišča bi bilo čiščenje mnogo uspešnejše in vsa okolica higiensko primerneje urejena.

Preden pa smo se lotili betoniranja tega cestišča, je nastala nujnejša potreba, ureditev kanalizacije. V to ureditev spada za-

jetje vseh kanalov, ki se v tem obratu iztekajo v morje. Vsi ti kanali bodo med seboj povezani z enim glavnim kanalom, ki bo imel pred izpustom v morje čistilne pretočne jame, tako da se bo v morje iztekala res čista voda. Zaradi urejanja te kanalizacije so bila izčrpana sredstva, ki so bila prvotno namenjena za betoniranje cestišča pred oddelkom za predelavo ribje moke.

Tako rešeno vprašanje naše kanalizacije je v skladu s perspektivnim načrtom občine Izola, ki predvideva, da bodo vsi izolski kanali povezani v enoten kanal, ki bo speljan na polje proti Kopru.

Takoj po odobritvi samoupravnih organov smo naročili delo pri podjetju »Obnova«, ki je z deli tudi takoj pričelo in jih uspešno nadaljuje. Predračunska cena za vsa dela okrog urejanja te kanalizacije znaša 9.748.000 Sdin. Dela so v polnem teku in pričakujemo, da bodo končana pred zimo.

Tako so po 80 letih prostega odtekanja odplak v morje prišli na vrsto tudi naši kanali in obrnili svojo pot v čistilne naprave.

S tem je tudi naš kombinat prispeval svoj delež k razvoju turizma v Izoli.

Stanovanja na farmi

O stanovanjih, ki smo jih uredili na bivši farmi, smo v našem listu že pisali in v tolažbo tistim, ki na ta stanovanja računajo, povedali, da bodo stanovanja vseljiva že v mesecu juliju. Ta naša skupna želja pa se žal ni uresničila, vendar ne po naši krivdi, ampak so do tega pripele okolnosti, ki se danes tudi urejujejo. V dograjena stanovanja na Jagodju (bivša farma) še ni možna vselitev zaradi vodovoda, ki naj bi nudil dovolj zdrave vode iz Rižanskega vodovoda. Na Jagodju je sicer stalni izvir pitne vode, ki tudi v suši ne usahne, vendar je ta izvir lahko zadoščal za dosedanje število prebivalcev. Z dograditvijo šestih stanovanj pa se bo poraba vode toliko povečala, da ta izvir ne zadošča več in se bo vodovodno omrežje napajalo iz Rižanskega vodovoda. Po izgradnji vodnega bazena nad Simonovim zalivom, ki je bil odprt prejšnji mesec, pa je zagotovljena dovoljna količina vode za celotno Jagodje in s tem uresničena večletna zamisel in želja ondotnega prebivalstva. Pri financiranju tega vodovoda pa so nastale težave. Treba se je bilo odločiti, ali napeljemo vodovod manjšega premera samo za naša stanovanja in te stroške v celoti

tudi sami krijemo, ali pa se lotimo gradnje vodovoda, ki bo zadoščal za celotno bodoče naselje ob cesti v Jagodju. Razumljivo je, da v tem primeru ne more nositi kombinat vseh stroškov. Pri pogajanjih med občinsko skupščino Izola, Rižanskim vodovodom in kombinatom je bil problem ugodno rešen in so stroški sorazmerno razdeljeni med vse tri pogodbenice. S to solucijo bodo že vsi sedanji okoliški kmetje prišli do javne izlivke v bližini bivše farme. Takšna rešitev je v danih razmerah najugodnejša za sedanje prebivalce in je v skladu s razvojem tega kraja, zato je najsmotrnejše naložen denar v te namene. Rok za izgradnjo, ki ga je postavilo podjetje Rižanski vodovod, je bil prvotno zelo ugoden in če bi se ga podjetje držalo, bi vodo že imeli. Zaradi pogajanj in nakazila sredstev pa Rižanski vodovod ni mogel začeti z deli dogovorjenega dne in je svojo delovno silo razporedil na druga dela. Rižanski vodovod nam je sedaj zagotovil, da bo voda napeljana v mesecu oktobru 1966 in upamo, da bo tokrat držal besedo. To pojasnilo naj bo tudi v tolažbo vsem, ki težko čakajo na stanovanja.

Gradnja hladilnice

Že dobri dve leti tečejo priprave za povečanje hladilnega prostora predvsem za ribe, sedaj je pa delavski svet dokončno odobril sredstva za to gradnjo. Med pripravami je bilo glede lokacije sproženih več predlogov, kje naj bi stala nova hladilnica. Osvojen je bil predlog, da bo nova hladilnica v ribolovnem obratu tik dosedanje hladilnice, tako da bo sedanja hladilnica povečana. Ker pa bo zunanost nove hladilnice enaka sedanji, bo zadoščeno tudi urbanističnim zahtevam, saj bo polepšala podobo celotnega obrata.

O tem, kako nam je hladilnica potrebna, smo že mnogo razpravljali zlasti takrat, ko v dneh bogatega ribolova nismo mogli v celoti izkoristiti tega morskega bogastva.

Z dograditvijo te hladilnice se bo sedanja zmogljivost povečala za globoko zmrzovanje od 6,6 tone na 26,4 tone v 18 urah, a za hlajenje pri minus 2°C od dosedanjih 330 m² na 635 m² hladilnega prostora. S tem povečanjem je postavljena solidna osnova, da lahko ne samo sprostimo aktivnost sedanjih ribiških ladij v vseh mrakih, ampak se lahko število ladij tudi poveča.

Doslej smo si pomagali s hladilnico v Dekanih, kar pa občutno podraži celotno poslovanje, saj smo za to plačevali nad 93 milijonov starih dinarjev na leto. Če k temu prištejemo še prevoz v 15 km oddaljene Dekane in nazaj v Izolo in stroške potovanja zaradi kontrole rib med hlajenjem, je rentabilni račun še manj ugoden.

Po dosedanjih pripravah predvidevamo, da se bodo gradbena dela pričela že v septembru.

Pri najetju kredita pa smo pri banki naleteli na pogoje, ki so za naše razmere kar resni, zato se je delavski svet ob tej razpravi tudi zadržal malo dalj, čeprav hladilnica ni bila prvič na dnevnem redu.

Delavski svet je prišel do zaključka, da mora ugrizniti v to kislno jabolko, četudi so posojilni pogoji, ki jih splošna gospodarska banka SRS postavlja podjetju, zelo trdi. Večja hladilnica je za podjetje nujno potrebna.

Predračunska vrednost investicije znaša:

— gradbena dela	Ndin 1.492.000
— oprema	Ndin 1.591.000
— ostalo	Ndin 120.000
SKUPAJ:	Ndin 3.203.000

Lastna udeležba podjetja	Ndin 1.603.000
Posojilo splošne gospodarske banke	Ndin 1.603.000

Po daljši razpravi je bil sprejet sklep, da se podjetje zadolži pri Splošni gospodarski banki SRS v Ljubljani, tako da od predračunske vsote Ndin 3.203.000 vloži v investicijo iz denarnih sredstev poslovnega sklada 1.603.000 in najame posojilo 1.600.000 Ndin. Odplačilni rok je 5 let, pri čemer zapade prva anuiteta 1. 3. 1967. leta. Posojilo se najame po 8% obrestni meri. Podjetje bo vračalo posojilo s prilivi konvertibilnih valut, ustvarjenih s povečanim izvozom svežih rib. Nadalje se podjetje obvezuje, da bo povečalo izvoz svežih rib za 26.136 \$, t. j. od sedanjih 65.191 na 81.327 \$ oziroma bo povečalo neto devizni efekt

na osnovi razširjene hladilnice za 21.656 \$.

Na osnovi takih pogojev bo podjetje obremenjeno z letnimi anuitetami v višini 394.531 Ndin oz. 31.562 \$. Skupne obresti od posojila bodo znašale 372.655 Ndin.

Če bi bilo posojilo na odplačilni rok 10 let, bi letna anuiteta znašala 235.461 novih dinarjev, vendar bi skupne obresti v 10 letih znašale 754.610 novih dinarjev.

V primeru, da podjetje teh pogojev ne bi moglo realizirati, bo prisiljeno devize kupiti. Zato je bil sprejet nadaljnji sklep, da se poveča ulov belih rib in zadolži komercialni sektor, da s pomočjo vseh faktorjev poveča izvoz svežih rib in tako sklep uresniči.

DR

Vedno več sladke vode iz morja

Približno 60% kopnega na naši zemlji lahko označimo kot ozemlje s pičlimi zalogami sladke vode oziroma, da je sploh primanjkuje. Tudi dežele, ki so dobro preskrbljene s sladko vodo in do nedavnega zaradi nje niso imele skrbi, nekoliko zaskrbljeno gledajo v prihodnost, ker vse kaže, da bo redno preskrbovanje z zadostnimi količinami vode vedno bolj problematično. Vzrok za to je v naglem večanju števila prebivalstva, stalnem porastu življenjske ravni in naraščajočih potrebah zaradi industrializacije. Takšen primer je mesto New York v ZDA, kjer je letos zelo primanjkovalo vode, čeprav so naprave še do nedavnega zadoščale za potrebe tega vele mesta.

Problem preskrbovanja z vodo kažejo tudi naslednji podatki. Nekaj manj kot dva litra vode dnevno je potrebno, da se ohranimo pri življenju. V puščavi Sahari porabijo domačini dnevno približno sedem litrov vode na osebo. V Hongkongu, kjer problem preskrbovanja mesta z vodo že dolgo poznajo, je odmerjeno 30 litrov vode dnevno na prebivalca. Na otoku Ceylonu znaša ta količina 180 litrov. V Evropi je poraba vode v mestih precej večja, in sicer povprečno 570 litrov, v ZDA pa okoli 1130 litrov. V industrijski državi, kot je Francija, porabijo skupno, všteta je tudi industrija, na prebivalca 1200 litrov vode, v ZDA pa celo 6400 litrov.

Ena izmed rešitev tega važnega vprašanja je v izkoriščanju morske vode s tem, da iz nje odstranimo sol. V zadnjih petnajstih letih so razvili več postopkov, ki omogočajo odstranjevanje soli iz morske vode in s tem njeno uporabo v gospodinj-

stvu in industriji. Vendar so šele sedaj postali nekateri postopki ekonomični v tistih krajih, kjer dejansko ni drugih možnosti za zagotovitev potrebnih količin vode. Vendar vse kaže, da bodo že v prihodnjih letih nekateri izmed teh postopkov tako izpopolnjeni, da jih bomo lahko uporabljali tudi tam, kjer danes še niso ekonomični.

V ZDA imajo pri vladi poseben urad, ki se ukvarja s problemi odstranjevanja soli iz morske vode in je za tovrstne raziskave porabil v zadnjem času približno 55 milijonov dolarjev. S temi sredstvi je pomagal razviti različne postopke odstranjevanja soli. Te postopke lahko razdelimo v tri vrste.

Pri prvi vrsti vodo spremeni mo iz tekočega v trdno ali plinasto stanje. Pri drugi vrsti izkoriščamo za izvajanje procesa posebne energetske vire, na primer atomsko energijo, in pri tretji vrsti uporabljamo posebne vrste kemičnih ali elektrokemičnih reakcij. Skupno poznamo danes okoli 20 različnih postopkov, ki jih lahko uporabimo za spreminjanje morske vode v sladko.

Danes obratuje v svetu že več teh naprav, ki omogočajo v tistih krajih, kjer ni naravnih virov sladke vode, preskrbovanje prebivalstva in industrije s potrebnimi količinami vode. Največje so na otoku Arubi na nizozemskih Antilih, pred obalo Venezuele, kjer lahko proizvedejo dnevno 13 milijonov litrov vode, dve v Kuwaitu, od katerih lahko vsaka proizvede 9,2 milijona litrov vode, in ena v ameriškem oporišču na Kubi Guatanamo, ki lahko proizvede na dan 3,3 milijona litrov sladke vode.

K.

Iz »Železarja«

Osební dohodki v drugem tromesečju

PREGLED

IZPLAČANE VREDNOSTI TOČKE V PRETEKLIH TREH MESECIH
TER PRIMERJAVA Z DOSEŽENO POVPREČNO URNO PLACO
V PROIZVODNIH DELOVNIH ENOTAH

	V.	VI.	VII.
DE zabojarina	1,0307	0,9963	1,1249
DE sodarna	0,9534	1.—	1,0021
DE litografija	0,9863	1,0641	1.—
DE ploč. embalaža	0,95	1.—	1,0529
DE juha	1,0005	1,0552	1,0006
DE paradižnik	0,95	1.—	0,95
DE proizvodi v prahu	1,0285	1,0772	1,0254
DE rafinacija	0,95	1,0132	—
DE ribja moka	0,95	1.—	1,1272
DE zelenjava	0,95	0,9923	1,0853
DE pred. ribe Iris	0,95	0,95	0,95
DE obrat Kozina	0,95	1,0597	1,0634

Po tem pregledu vidimo, da je dosežena vrednost točke pod ena v juliju samo na oddelku paradižnika in predelave ribe »Iris«. Vzrok je predvsem slaba evidenca o zastojih v proizvodnji zaradi pomanjkanja svežega paradižnika. V DE predelave ribe verjetno tudi veliko vplivajo na nedoseganje osebnih dohodkov po ceniku del razni zastoji zaradi menjave vrste proizvodov in ne-

polna zaposlitev na delovnih mestih. Z boljšo organizacijo dela in boljšo evidenco je to možno odpraviti.

Ako pregledamo dejanske povprečne osebne dohodke na uro, vidimo, da se osebni dohodki v primerjavi s povprečno urno postavko, določeno po pravilniku, gibljejo nekoliko drugače, in sicer:

	Povprečje po pravilniku	Maj	%	Junij	%	Julij	%
Zabojarina	2,42	2,72	112,2	2,71	112,1	2,77	114,3
Sodarna	3,14	3,24	103,2	4,56	145,4	3,83	122
Litografija	2,58	2,70	104,5	2,88	111,6	2,55	98,8
Ploč. embalaža	2,44	2,48	101,7	2,65	108,6	2,64	108,4
Juha	2,34	2,48	106,1	2,77	118,4	2,45	104,8
Paradižnik	2,54	2,75	108,4	2,84	110,9	2,71	106,8
Proizv. v prahu	2,59	2,91	112,5	3,02	116,9	2,80	108,3
Rafinacija	2,63	2,51	95,3	3.—	113,9	—	—
Ribja moka	2,92	3,29	112,8	3,25	111,4	3,19	109,4
Sklad. zelenjave	2,47	2,42	98,1	2,53	102,4	3,75	152
Pred. ribe Iris	2,35	2,33	99,2	2,55	108,6	2,32	98,8
Obrat Kozina	2,19	2,57	117	2,44	111,1	2,50	113,9

Iz tega pregleda vidimo, da so dejansko izplačani osebni dohodki v vseh DE v povprečju treh mesecev presegli osnovo, določeno po pravilniku. Zato bi morda kazalo ugotoviti utemeljenost postavljenih akordov v nekaterih DE (n. pr. sodarna, sklad. zelenjave).

Lahko rečemo, da so se sedanjí ceniki del že takoj v začetku izkazali kot dobri. Dejstvo je, da so ceniki del izdelani na osnovi normativov časa kot tudi na osnovi plana. Cenik za vsak

proizvod je sestavljen iz posameznih proizvodnih faz, tako da ga lahko vsakdo, ki pozna norme, kontrolira.

Največ pripomb glede cenika je seveda v predelavi ribe Iris. Odbor delovne enote je že dvakrat razpravljal o vzrokih tako nizkega doseganja vrednosti točke. V ta namen je bila celo imenovana komisija, ki mora zadevo takoj proučiti. Kaže, da vzrok za nizko vrednost točke v tem oddelku ni v nepravilno postavljenem ceniku pač pa v neproiz-

vodnih urah, ki se pojavljajo ob menjavanju proizvodnje in ob drugih zastojih.

LR

PO DVEH MESECIH DELA NOVOIZVOLJENIH SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Konec julija je poteklo dva meseca, odkar so bili na novo izvoljeni delavski svet, upravni odbor, komisije DS in sveti delovnih enot.

Že v tako kratkem času beležimo določene rezultate dela samoupravnih organov, obenem pa tudi pomanjkljivosti.

Odkrito lahko trdimo, da je upravni odbor najboljše zaživel, saj je imel v tem obdobju 6 sej.

Dlavlški svet je bil v tem času sklican štirikrat. Ene seje ni bilo zaradi nesklepčnosti, ker je bil prav na dan seje velik ulov inčunov in so bili člani zadržani na delovnih mestih, precej pa jih je bilo na dopustu.

Tudi nekatere komisije DS aktivno delujejo, kot n. pr. komisija za proučevanje nagrajevanja, ki neprestano zaseda, razpravlja in daje nove predloge. Sledijo ji komisija za družbeni standard, komisija za kontrolo kakovosti surovin, polizdelkov in izdelkov ter za ugotavljanje škod v podjetju in komisija za gospodarsko-finančna vprašanja. Vendar so tudi nekatere komisije, ki se še niso sestale, n. pr. komisija za tehnične izboljšave in komisija za perspektivni razvoj in investicije.

Aktivnost svetov delovnih enot pa je zelo različna. Sveta delovne enote ribolov in predelava rib sta se že trikrat sestala in dala DS določene predloge.

So pa tudi taki sveti delovnih enot — n. pr. komerciala, predelava paradižnika, avtotransporta in predelave slanih rib Kozina — ki se še niso niti konstituirali. Ostali sveti DE so se sicer konstituirali, to pa je za zdaj tudi vse.

Iz te grobe in kratke ugotovitve lahko sklepamo, da nekatere delovne enote in posamezni člani teh samoupravnih organov čutijo polno odgovornost do izvajanja določb statuta in drugih samoupravnih aktov, drugi pa gredo mimo tega in se premalo zavedajo, da so nam člani delovne skupnosti zaupali izvajanje samoupravnih pravic.

Menimo, da je potrebno dosledneje izvajati najvišji samoupravni akt, t. j. statut podjetja in se po njem ravnati pri vseh odločitvah, kakor tudi po ostalih splošnih aktih, ki se izdajajo na podlagi tega.

Davorin Rešič

Lepi spomini

O našem počitniškem domu v Lepeni smo se večkrat pogovarjali na sejah samoupravnih organov in ga obravnavali skoraj tako kot samostojno podjetje: ali je rentabilno ali ne. Resnica je tu samo ena: če je to naš dom, namenjen našim ljudem, da se v njem osvežijo in spočijejo, ga glejmo drugače, tako kot nekaj našega.

Takšno mnenje in gledanje se nam je rodilo, ko smo uživali blagodat tega doma. Bodimo pošteni in priznajmo, da nas je bilo malce sram, ker se nismo bolj zavzeli zanj, ko je bil sprejet sklep, da bo »moral od hiše«. Če se da tu kaj izboljšati, bi bilo lahko samo to, da bi zaživela počitniška zveza, s čimer bi mogoče vstop članov naše delovne skupnosti v druge počitniške domove, dopustniki iz drugih kolektivov pa bi prišli v naš dom. Takšno rešitev bi prav gotovo podprli in zagovarjali vsi, ki cenijo lepote tega gorskega sveta in si žele miru, ki ga nudi naš dom s svojo okolico. Vendar kadar govorimo o tem miru, ne mislimo na kakšno dolgočasje. Toliko prijetnih uric čistega veselja in smeha, kot smo ga bili deležni prav v Lepeni, ne more niti nobeno mestno zabavišče.

Naša skupina je bila prva v tej sezoni in ko smo se v ne-

kaj dneh dodobra spočili in si ogledali okolico, je bil praznik »dan borca«. Takšen praznik je treba primerno proslaviti, je bilo enotno stališče vseh v domu, Ivan in Zmago sta pa predlagala, naj bi v skladu s praznikom in krajem pekli kozlička. Predlog je bil sprejet brez vzdržanih glasov, kakršnih smo vajeni na sejah delavskega sveta. Upravnik Julij nam je nasvetoval, kje in kako bomo dobili takega kozlička, ki naj bi prišel tokrat na naš žrtvenik. Na pot je šla štiričlanska komisija, okrepljena s številnim naraščajem, in pri prvi hiši, kjer smo pobarali, če imajo kaj za na raženj, so nam ponudili desetkilskega kozlička.

Do doma so imeli otroci z njim svoje razgovore in če bi bili predolgo skupaj, bi se prav gotovo preveč spoprijateljili, zato smo ga po najkrajši poti predal: sosedu, ki ve, kako se taki stvari streže.

Že priprave so se začele po nekem nenapisanem protokolu. Točno ob 12. uri smo zažgali velik ogenj, ki naj bi »proizvedel« dovolj žerjavice za pečenje.

Ob tem pečenju pa nismo bili sami. Z nami vred so praznovali tudi domačini in ob istem ognju pekli svojega meketača. Tako se je res spontano manifestirala po-

vezanost in sodelovanje kmeta in delavca, brez vsakršnih priprav in režiranja.

Že samo to, da praznujemo naš praznik na tako originalen način, predvsem za ljudi iz mesta, je ustvarilo prijetno razpoloženje. K tej židani volji pa je po svoje prispevala tudi črnina, ki nam je ne samo povečala tek do jedi, ampak tudi aktivirala naše pevske talente. Zlobneži sicer pravijo, da smo za vedno pregnali vso divjad, kar pa najbrž ne bo držalo. Ko smo se naslednjega dne spet našli, nam je bilo žal, zakaj tudi ta praznik ne traja vsaj dva dni.

Taki in podobni so bili tudi ostali dnevi. Vseskozi pa smo čutili hvaležnost in naklonjenost kmetov domačinov, ki jim je letos ob sodelovanju kombinata zasvetila elektrika.

Da pa je bilo vse naše počutje vseskozi prijetno, ne moremo pripisovati samo dobri družbi, ki je sestavljala prvo izmeno. Tu moramo pohvaliti celotno osebje doma, predvsem pa upravnika Julija, ki je duša vsega življenja v tem kotu pod Krnom.

Kako veliko zaupanje imajo vanj domačini, smo videli, ko smo vprašali za ceno kozliča, pa so nam rekli, da bo to najbolj vedel Jule. »Pa pojdite z nami k vagi,« smo silili dalje, »saj je Jule tam, bo kar on pogledal.« Zaradi takšne veljave našega Juleta pravijo, da je škoda, ker Lepena ni občina, Jule bi bil gotovo njen predsednik.

Ce zaključimo naše spomine na Lepeno z resnimi besedami, potem lahko izrečemo samo vse priznanje vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali k temu, da imamo tako lep kotiček za svoj oddih.

Ob našem odhodu smo svoje nepozabne vtise na Lepeno zapisali v spominsko knjigo planinskega doma »Klementa Juga« in se s tem zahvalili tudi upravnici tov. Ivanki za vso pozornost in gostoljubje, ki nam ga je v tem času izkazovala.

Prva izmena

Kozliček je lepo rumenel in postajal sočna pečenka

»NAS GLAS« izdaja kolektiv
konzervne industrije »DELA-
MARIS« Izola — List urejuje
uredniški odbor. — Odgovorni
urednik **AVGUST BREZAV-
SČEK** — Tiska tiskarna ČZP
Primorski tisk v Kopru.

Naš jubilant

Tovarišici Mariji Žen ob petdesetletnici iskreno čestitamo in ji želimo, da bi bila še dolgo zdrava in zadovoljna med nami.

sodelavci

VILHAR BO RAZSTAVLJAL

Kot uvod v letošnjo sezono kulturne dejavnosti v Izoli si bomo v začetku septembra ogledali razstavo, na kateri se bo slikar Leo VILHAR iz Postojne prvič predstavil izolski javnosti. Da bodo naši bralci bolje seznanjeni s tem slovenskim slikarjem, naj povemo nekaj podatkov iz njegovega življenja.

Leo Vilhar je bil rojen 30. oktobra 1899 v Velikem Otoku pri Postojni. Slikarstvo je začel študirati leta 1925 na privatni akademiji v Milanu. Toda že leta 1923 je moral zaradi fašističnega preganjanja zbežati v tujino, kjer je ostal vse do 1947, ko se je vrnil domov v Postojno.

Do svoje vrnitve v domovino je deloval kot umetnik najdlje v Severni Afriki, Casablanci, Alžiru, Oranu, kjer se je povsem vživel in uveljavil kot umetnik.

Že pred drugo svetovno vojno je razstavljal v Švici, Italiji, Franciji in Afriki, kjer je na VIII. Afriškem salonu leta 1940 dose-

gel poseben uspeh in priznanje. Ostal je zvest lepi sliki in ni zašel v abstraktne smeri.

Cepprav je v svetu dosegel lep razvoj in napredek, ga je občutek »povsod lepo, najlepše doma« pripeljal nazaj v senco notranjskih gozdov.

Po vrnitvi se je poleg slikarstva posvetil tudi urejanju Notranjskega muzeja, kjer je bil ravnatelj polnih 17 let, to je do upokojitve.

Doma je razstavljal v Postojni, Ajdovščini, Kopru in Ilirski Bistrici, udeležil se je tudi »Ex tempore« v Piranu. V Postojni ima na Ljubljanski cesti 12 svoj atelje in stalno razstavo.

Ker bo med razstavljenimi slikami več motivov iz Izole, med njimi tudi naš obrat Iris, bo to prav gotovo povečalo zanimanje za ogled razstave. Otvoritev razstave bo 1. septembra ob 19. uri v mali dvorani kulturnega doma, odprta pa bo do 11. septembra 1966 vsak dan od 8. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Kdo bo razpolagal s stanovanji

Ob razgovorih za vključitev stanovanjskih hiš in stanovanj kombinata v sklad stanovanjskih hiš stanovanjskega podjetja Izola je bil dosežen med predstavniki kombinata, predsednikom občine in predstavniki Stanovanjskega podjetja Izola načelen sporazum, da pridobi kombinat razpolagalno pravico nad vsemi ostalimi stanovanji družbene lastnine, v katerih stanujejo člani delovne skupnosti kombinata, in tudi nad optantskimi stanovanji, v katerih stanujejo člani kombinata. V mnogih stanovanjih so seveda družinski člani zaposleni v različnih podjetjih v Izoli, zato bo dobilo razpolagalno pravico nad stanovanjem tisto podjetje, v katerem je zaposlen nosilec stanovanjske pravice. Podjetja se bodo morala pri tem tudi obvezati, da bodo oskrbela stanovanja tudi tistim osebam, ki se v podjetju upokojijo pa jim podjetje do upokojitve ni rešilo stanovanjskega problema. Podjetja bodo pri tem skrbela tudi za popravila stanovanj, in sicer skupno s stanovanjskim podjetjem, tako da bodo stanovanjskemu podjetju dajala posojila za ureditev oziroma obnovo stanovanj. Tak način urejevanja stanovanjskih problemov je bil že dalj časa v praksi v kombinatu, saj so mnogi naši delavci preko bivšega stanovanjskega sklada dobili od podjetja posojila za ureditev stanovanj. Sporazum o razpolaganju s stanovanjem med občino Izolo in podjetji je že obstajal, vendar so morala podjetja po prejšnjem sporazumu prepustiti 25% izpraznjenih stanovanj občini, ki jih je dodeljevala po svojih kriterijih. Z novim sporazumom pa bodo podjetja direktno dodeljevala stanovanja po svojih stanovanjskih organih.

Da bi ugotovili stanovanjske razmere naših delavcev, bomo razpisali anketo za vse člane delovne skupnosti, s katero želimo izvedeti, s kakšnim številom stanovanj bomo razpolagali, kakšne so potrebe naših delavcev po stanovanjih ter v kakšnih stanovanjskih razmerah sedaj živijo.

Vse člane delovne skupnosti prosimo, da bi na anketo čimbolj točno odgovorili, saj bodo s tem pomagali stanovanjski komisiji, da bo lahko uredila točno evidenco stanovanjskih potreb podjetja kakor tudi evidenco vseh stanovanj, s katerimi bo v bodoče razpolagal kombinat.